

MILÉNIUM 03

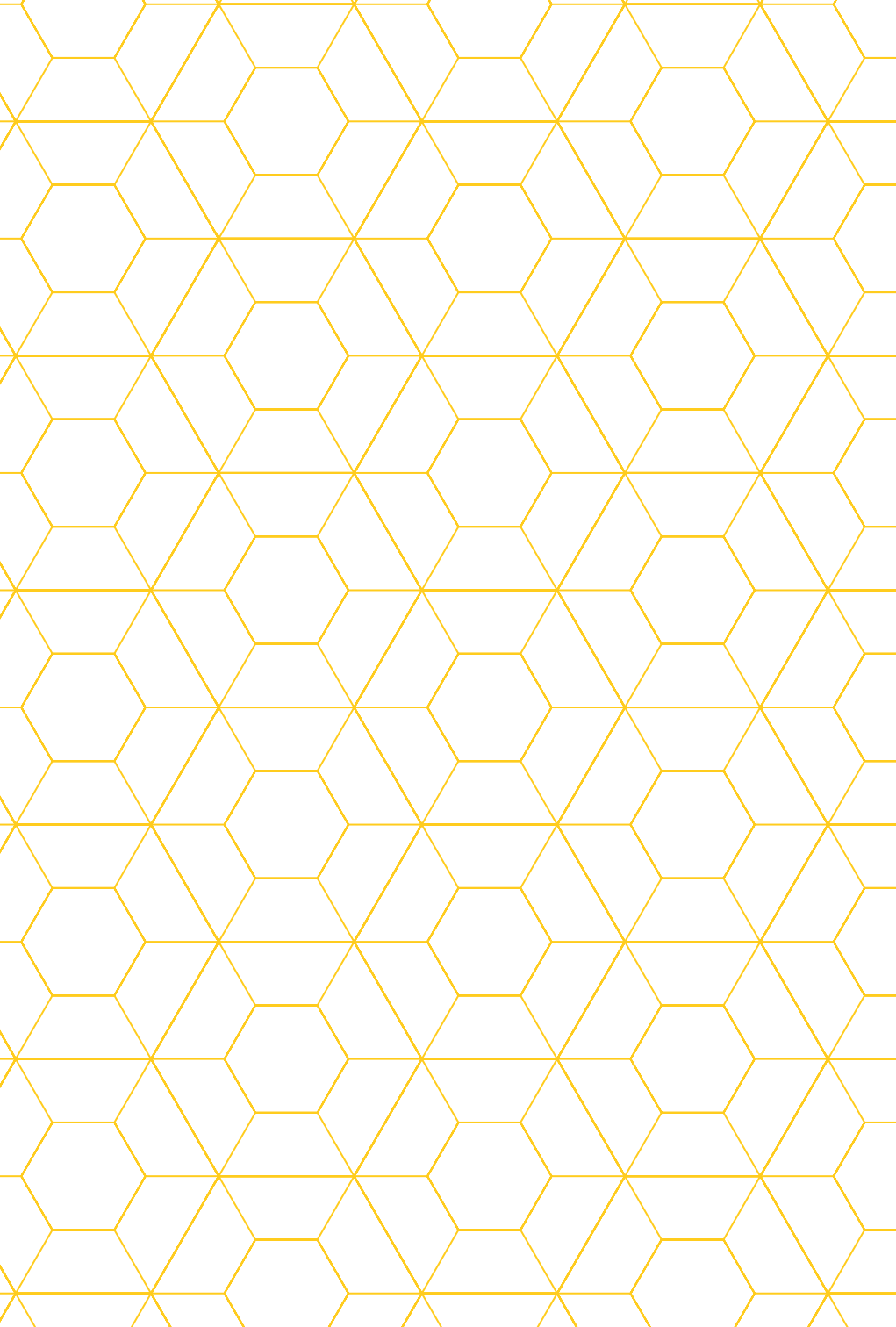
**STIEG
LARSSON**
**DÍVKA, KTERÁ
KOPLA DO
VOSÍHO
HNÍZDA**

HOST

MILÉNIUM 03

STIEG
LARSSON

DÍVKA, KTERÁ
KOPLA DO
VOSÍHO
HNÍZDA

**STIEG
LARSSON**
**DÍVKA, KTERÁ
KOPLA DO
VOSÍHO
HNÍZDA**

BRNO 2011

Luftslottet som sprängdes

Copyright © Stieg Larsson, 2007

First published by Norstedts, Sweden, 2007

Published by agreement with Norstedts Agency

Cover photo © Vojtěch Vlk, 2015

Translation © Azita Haidarová, 2010

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2010, 2011
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-7294-501-6 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7294-502-3 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7294-504-7 (Formát MobiPocket)

Díl 01

**INTERMEZZO
NA CHODBĚ**

8. až 12. dubna

V americké občanské válce sloužilo asi šest set žen. K vojsku se přihlásily v mužském převleku. Hollywood zde opomněl podstatnou část kulturních dějin — anebo mu připadala ideologicky poněkud nevhodná? Historikové měli vždy problém s tím, jaké stanovisko zaujmout k ženám, které svým chováním překročily hranice běžné pro ženské pohlaví. A nejvyhrocenější bývají tyto hranice v případech, kdy se jedná o válku a užívání zbraní.

V dějinách od starověku až po současnost však najdeme mnoho vyprávění o ženských válečnicích, amazonkách. Nejznámější bojovnice se dostaly i do knih o historii jako „královny“, představitelky vládnoucí vrstvy. Ať se nám to líbí nebo ne, z důvodu politického následnictví nastupovaly na trůn v pravidelných intervalech i ženy. Válka se však pohlavím obměkčit nedá a bývá rozpoutána i tehdy, vládne-li zemi žena. V historických spisech pak nemohou chybět záznamy o válečných královnách, které se nepochybně chovaly stejně jako třeba Churchill, Stalin nebo Roosevelt. Dvěma příklady jsou královna Semiramis z Ninive, která budovala asyrskou říši, a Boudica, vůdkyně nejkrvavějšího anglického povstání proti Římanům. Ta má ostatně sochu u mostu přes Temži naproti Big Benu. Když půjdete náhodou kolem, pozdravte ji.

Historie se však o ženách-bojovnicích obvykle nezmiňuje v případech, kdy se jednalo o řadové vojačky, které se cvičily ve zbrani, byly součástí bojových jednotek a účastnily se bitev proti nepřítelům za stejných podmínek jako muži. Přesto vždycky existovaly. Sotva se kdy nějaká válka odehrála bez ženského přispění.

KAPITOLA 01

Pátek 8. dubna

Doktora Anderse Jonassona vzbudila sestra Hanna Nicanderová. Bylo těsně před půl druhou hodinou ranní.

„Co se děje?“ otázal se zmateně lékař.

„Letí sem helikoptéra. Veze dva pacienty. Staršího muže a mladou ženu. Ta žena je postřelená.“

„Aha,“ odvětil unaveně Anders Jonasson.

Doktor Jonasson byl ospalý, ačkoli si skoro půlhodinku zdříml. Pracoval na pohotovosti v Sahlgrenově nemocnici v Göteborgu a měl za sebou velice náročný večer. Od šesté hodiny, kdy nastoupil do služby, přijali čtyři pacienty zraněné při čelní srážce vozů těsně před Lindome. Jeden z nich byl v kritickém stavu a krátce po převozu do nemocnice zemřel. Dále ošetřil servírku, která si v kuchyni v restauraci na Avenyn nešťastnou náhodou opačila nohu, a zachránil život dusícímu se čtyřletému chlapci, který vdechl kolo od autíčka. Další pacientka, mladá dívka, vjela na kole do jámy. Firma provádějící výkopové práce totiž jámu chytrě umístila k výjezdu z cyklostezky a výstražné cedule někdo shodil do výkopu. Děvče mělo čtrnáct stehů v obličeji a vyražené dva přední zuby. Mimoto Anders Jonasson přišil palec jednomu nadšenému amatérskému tesaři, kterému se podařilo odříznout si ho.

Kolem jedenácté nával na pohotovosti polevil. Doktor Jonasson obešel celé oddělení, zkontroloval stav přijatých pacientů a poté se vrátil do lékařského pokoje, aby si na chvíli odpočinul. Služba

mu skončí až o šesté hodině ranní, a ačkoli Jonasson obvykle nespal ani v případě, kdy na pohotovost nikoho nepřivezli, tentokrát usnul téměř okamžitě.

Sestra Hanna Nicanderová mu podala šálek čaje. O pacientech v helikoptéře zatím nestačila zjistit žádné podrobnosti.

Anders Jonasson pohlédl z okna a viděl, jak se nad mořem silně zablýsklo. Helikoptéra opravdu dorazila na poslední chvíli. Najednou se prudce rozpršelo. Nad Göteborgem zuřila bouře.

Zatímco stál u okna, slyšel zvuk motoru a viděl, jak se helikoptéra zmítá v poryvech větru. Zadržel dech, když se mu zazdalo, že pilot ztrácí kontrolu nad strojem. Poté helikoptéra zmizela z jeho zorného pole a Jonasson slyšel, jak motor běží na nízké obrátky. Napil se čaje a odstrčil šálek.

Anders Jonasson se s pacienty na nosítkách setkal u příjmu na pohotovosti. O prvního se postarala jeho kolegyně Katarina Holmová — šlo o staršího muže s rozsáhlým poraněním obličeje. Na doktora Jonassona tak připadl druhý případ: postřelená žena. Lékař ji zběžně prohlédl a konstatoval, že se jedná o velmi špinavou, zakrvácenou a těžce zraněnou mladou dívku. Zdvihl pokrývku, do níž ji zabalila posádka helikoptéry, a všiml si, že děvčeti někdo zalepil střílnou ránu v kyčli a v rameni širokou stříbrnou lepicí páskou, což považoval za neobvykle moudrý počín. Díky pásce se do rány nedostala infekce a zároveň zabránila krvácení. Kulka vnikla do těla vnější stranou kyčle a prošla přímo svalovou tkání. Poté Jonasson nadzdvihl dívce rameno a objevil další střílnou ránu v zádech. Nikde nebylo vidět výstřelový otvor, což znamenalo, že projektil zůstal v rameni. Doktor doufal, že nezasáhl plíce. V ústech neobjevil krev, a tak došel k závěru, že tomu tak zřejmě není.

„Rentgen,“ řekl Jonasson asistující sestře. Více jí vysvětlovat nemusel.

Nakonec přestříhl obvaz, kterým posádka helikoptéry ženě obvázála hlavu. Zamrazilo ho, když nahmatal další ránu, a uvědomil si, že dívku někdo střelil do hlavy. Ani v tomto případě neobjevil výstřelový otvor.

Anders Jonasson zůstal několik vteřin stát a hleděl na dívku. Najednou ho přepadla mizerná nálada. Často svou práci přirovnával

k činnosti brankáře. Každý den k němu přivázeli pacienty v různém stavu a s jediným cílem — aby jim pomohl. Byly mezi nimi čtyřiasedmdesátileté babky, které upadly v obchodním středisku kvůli srdeční příhodě, čtrnáctiletí chlapani se šroubovákem zabodnutým v levé plíci a šestnáctileté dívky, které po tabletce extáze protančily osmnáct hodin v kuse, načež zmodraly v obličejí a zhroutily se. Přivázeli k nim děti pokousané bojovým psem i zručné domácí kutily, kteří si jen chtěli zkrátit pár prkének pilou Black & Decker, přičemž se jim podařilo proříznout si zápěstí až na kost.

Anders Jonasson byl brankář stojící mezi pacientem a pohřební službou. Jeho úkolem bylo stanovit další lékařské zákroky. Pokud by došel k nesprávnému závěru, pacient by zemřel nebo by strávil zbytek života na invalidním vozíku. Obvykle rozhodl správně, neboť u většiny pacientů se jednalo o zjevný a specifický druh poranění. Bodná rána v plíci nebo tříštivé zlomeniny po autonehodě byly očividné a snadno stanovitelné diagnózy. Přežití pacienta záleželo na jeho zdravotním stavu a lékařových schopnostech.

Anders Jonasson nenáviděl dva druhy zranění: těžké popáleniny, které navzdory jakémukoli zásahu znamenaly pro pacienta doživotní utrpení, a střelné rány v hlavě.

Dívka ležící před ním mohla žít s kulkou v kyčli nebo v rameni, ale projektil kdesi v mozku představoval nesrovnatelně závažnější problém. Lékař najednou zaslechl, že mu něco říká sestra Hanna.

„Promiňte, co jste říkala?“

„Že je to ona.“

„Co tím myslíte?“

„Lisbeth Salanderová. Ta dívka, po které už několik týdnů pátrá policie kvůli spáchání tří vražd ve Stockholmu.“

Anders Jonasson pohlédl na pacientčinu tvář. Sestra Hanna měla pravdu. Stejně jako všichni Švédové viděl její pasovou fotografii na plakátech, které byly od Velikonoc vylepené na každé trafice. A teď byla vražedkyně sama postřelená, což představovalo jakousi poetickou spravedlnost.

To však nebyla jeho věc. Lékařova práce spočívá v záchraně pacientova života bez ohledu na to, zda se jedná o trojnásobného vraha nebo nositele Nobelovy ceny, případně o kombinaci obojího.

Ihned poté se rozpoutal efektivní chaos, typický pro každý příjem na pohotovosti. Zdravotníci sloužící společně s Jonassonem si počínali naprosto profesionálně. Rozstříhali zbytek oblečení, které měla Lisbeth Salanderová na sobě. Jedna sestra změřila pacientčin krevní tlak — 100/70 —, zatímco sám Jonasson přiložil dívce na hrudník stetoskop a poslechl si srdeční ozvy. Ty se zdály být v rámci možností pravidelné, s dechem to však bylo horší.

Doktor Jonasson okamžitě a bez jakýchkoli pochybností označil Lisbethin stav za kritický. Ránu v kyčli a v rameni mohou odložit, postačí pár kusů obinadla nebo dokonce i páska, kterou jí rány zalepila nějaká osvícená duše. Důležitá je hlava. Doktor Jonasson pacientku okamžitě poslal na CT — počítačový tomograf nemocnice zakoupila za peníze daňových poplatníků.

Anders Jonasson byl modrooký blondák a pocházel z Umeå. Dvacet let pracoval pro Sahlgrenovu a Východní nemocnici střídavě jako vědecký pracovník, patolog a lékař na pohotovosti. Měl vlastnost, která udivovala jeho kolegy a díky níž byl personál hrdý na to, že pracuje právě s ním; rozhodl se totiž, že během jeho služeb nezemře žádný pacient, a jakýmsi zázračným způsobem se mu opravdu dařilo udržet nulové konto. Někteří pacienti samozřejmě nepřežili, ale zemřeli až při následné léčbě, případně z jiných příčin než v důsledku jeho zákroků.

Jonassonův pohled na lékařské umění byl poněkud neortodoxní. Domníval se, že lékař má někdy tendenci činit ničím nepodložené závěry, kvůli kterým případ nesmyslně brzy vzdá, nebo naopak věnuje přespříliš času pokusům o zjištění přesné diagnózy, aby mohl určit správný léčebný postup. Tak to samozřejmě stálo v příručce, byl zde však jeden háček: pacientovi hrozilo nebezpečí, že během dalších vyšetření zemře. V nejhorším případě lékař došel k závěru, že se jedná o beznadějný případ, a rozhodl o přerušení léčby.

Anders Jonasson však neměl nikdy předtím na příjmu pacienta s kulkou v hlavě. Tady bude zřejmě nutný zásah neurochirurga. Věděl, že jde o příliš komplikovaný zákrok, ale ihned si uvědomil, že má víc štěstí než rozumu. Dříve než se důkladně umyl a převlékl do operačního oděvu, zavolal Hannu Nicanderovou.

„V Karolínské nemocnici ve Stockholmu pracuje jeden americký profesor, jmenuje se Frank Ellis, a právě teď je v Göteborgu. Je to

známá kapacita na výzkum mozku a navíc můj dobrý kamarád. Bydlí v hotelu Radisson na Avenyn. Mohla byste mi zjistit telefonní číslo do hotelu?“

Zatímco Anders Jonasson čekal na rentgenové snímky, vrátila se Hanna Nicanderová s telefonním číslem. Anders pohlédl na hodiny — byla jedna hodina a čtyřicet dva minut — a zvedl sluchátko. Noční recepční v hotelu Radisson neměla nejmenší chuť přepojovat v tuhle hodinu do pokoje hostů jakékoli hovory a doktor Jonasson musel poněkud ostrým tónem vysvětlit, že se jedná o kritickou situaci.

„Dobré ráno, Franku,“ pozdravil Anders Jonasson, když dotyčný konečně zvedl sluchátko. „Tady je Anders. Slyšel jsem, že jsi v Göteborgu. Nemáš chuť zajet do Sahlgrenovy nemocnice a asistovat mi při operaci mozku?“

„*Are you bullshitting me?*“ ozvalo se pochybovačně na druhém konci drátu. Ačkoli tu Frank Ellis žil mnoho let a mluvil plynně švédsky — byť s americkým přízvukem —, stále používal především angličtinu. Anders Jonasson mluvil švédsky a Ellis mu odpovídal anglicky.

„Franku, mrzí mě, že jsem nestihl tvou přednášku, ale říkal jsem si, že bys mi mohl dát pár soukromých lekcí. Mám tu mladou ženu s kulkou v hlavě. Střela vešla do lebky těsně nad levým uchem. Nevolał bych ti, kdybych nepotřeboval konzultaci. A sotva bych našel někoho lepšího.“

„Myslíš to vážně?“ zeptal se Frank Ellis.

„Je to asi pětadvacetiletá dívka.“

„A někdo ji střelil do hlavy?“

„Má v ní vstřelový otvor, výstřelový chybí.“

„A pacientka žije?“

„Tep slabý, ale pravidelný, dech nepravidelný, krevní tlak 100/70. Navíc má projektil v rameni a v kyčli. Ale o tyhle věci se postarám sám.“

„To zní vážně slibně,“ opáčil profesor Ellis.

„Slibně?“

„Pokud má někdo kulku v hlavě a žije, tak je to bezpochyby slibná situace.“

„Tak budeš mi asistovat?“

„No, víš, strávil jsem příjemný večer s kamarády. Do postele jsem se dostal v jednu a v krvi mám zřejmě ještě pořád slušné promile...“

„Rozhodovat a operovat budu já. Ale potřebuju, aby mi někdo asistoval a upozornil mě, kdybych dělal něco špatně. A upřímně řečeno, i na plech namazaný profesor Ellis je na poranění mozku zřejmě o pár tříd lepší než já.“

„Fajn. Přijedu. Ale mám to u tebe.“

„Před hotelem budeš mít taxík.“

Profesor Frank Ellis si posunul brýle do čela a poškrábal se na zátylku. Pohled upíral na monitor, na němž bylo vidět každíčký záhyb mozku Lisbeth Salanderové. Ellisovi bylo třiapadesát let, měl uhlově černé, místy prošedivělé vlasy, tmavou bradku a vypadal, jako by hrál některou z vedlejších rolí v americkém seriálu *Pohotovost*. Na jeho postavě bylo patrné, že tráví každý týden několik hodin v posilovně.

Franku Ellisovi se ve Švédsku líbilo. Přišel sem na konci sedmdesátých let na výměnný pobyt jako vědecký pracovník a zůstal zde celé dva roky. Poté se do Švédska ještě několikrát vrátil a nakonec mu byla nabídnuta profesura na Karolínské univerzitě ve Stockholmu. Tehdy už byl mezinárodně uznávanou kapacitou.

Anders Jonasson znal Franka Ellise čtrnáct let. Poprvé se setkali na semináři ve Stockholmu a zjistili, že jsou oba vášniví muškaři, načež ho Anders pozval na rybářskou výpravu do Norska. Nikdy spolu však nepracovali.

„Mozek je velická záhada,“ prohlásil profesor Ellis. „Výzkumu mozku se věnuju už dvacet let, vlastně ještě déle.“

„Já vím. Promiň, že jsem tě takhle odchytil, ale...“

„Pchá.“ Frank Ellis odmítavě mávl rukou. „Až pojedeme příště na ryby, bude tě to stát flašku Cragganmore.“

„Dobře. To jsem z toho vyvázl dost lacino.“

„Když jsem před několika lety pracoval v Bostonu, měl jsem jednu pacientku — psal jsem o tom případu v *New England Journal of Medicine*. Byla to dívka ve stejném věku jako tahle. Právě šla na univerzitu, když po ní někdo střelil z luku. Šíp se jí zabodl nad levé obočí a vyšel ven téměř uprostřed zátylku.“

„A ona to přežila?“ otázal se ohromeně Jonasson.

„Když ji přivezli na pohotovost, vypadalo to příšerně. Šíp jsme odštíhli a hned jsme jí udělali CT hlavy. Prošel přímo mozkem. Podle veškerých rozumných prognóz už měla být mrtvá nebo alespoň utrpět rozsáhlé trauma a upadnout do kómatu.“

„A v jakém byla stavu?“

„Celou dobu byla při vědomí. A nejen to; byla přirozeně hrozně vyděšená, ale přemýšlela zcela racionálně. Jejím jediným problémem byl šíp v hlavě.“

„A co jsi udělal?“

„No, vzal jsem kleště, zbytek šípu jsem vytáhl a ránu přelepil náplastí. Zhruba tak nějak.“

„A dostala se z toho?“

„Byla samozřejmě v kritickém stavu, ale, upřímně řečeno, mohli jsme tu žábu poslat domů ve stejný den, co jsme ji přijali. Nikdy jsem neměl zdravějšího pacienta.“

Anders Jonasson zapřemýšlel, jestli si z něj Ellis nestřílí.

„Na druhé straně,“ pokračoval Ellis, „jsem před pár lety léčil ve Stockholmu dvaadvacíctiletého chlapíka, který se bouchl do hlavy o okenní rám, byl to jen slabý náraz. Udělalo se mu špatně a jeho stav se najednou zhoršil do té míry, že ho převezli sanitkou na pohotovost. Když jsem ho přijímal, byl v bezvědomí. Měl malou bouli a krvácení nestálo za řeč, ale už se neprobral a po devíti dnech na intenzivce zemřel. Dodnes nevíme proč. Do pitevního protokolu jsme napsali, že příčinou smrti bylo krvácení do mozku v důsledku nehody, ale nikdo z nás s tímhle závěrem spokojený nebyl. Krvácení bylo tak nepatrné a takového typu, že mělo zůstat úplně bez následků. Přesto mu selhala játra, ledviny, srdce i plíce. Čím jsem starší, tím víc mi to připadá jako ruleta. Osobně jsem přesvědčený o tom, že se nám nikdy nepodaří přesně zjistit, jak mozek funguje. Co hodláš dělat?“

Ellis poklepal tužkou na obrazovku.

„Doufal jsem, že mi to povíš ty.“

„Chci slyšet tvůj názor.“

„No, za prvé to vypadá na kulku malé ráže. Vešla do hlavy spánkem a uvízla asi čtyři centimetry hluboko v mozku. Leží u laterálního ventrikulu a způsobila hematom.“

„A co s tím?“

„Abych použil tvou terminologii — vezmu kleště a vytáhnu projektil stejnou cestou, kudy vletěl do hlavy.“

„Skvělý návrh. Já bych jen na tvém místě použil spíš tu nejtenčí pinzetu.“

„Takhle jednoduše?“

„Co jiného se dá v tomhle případě dělat? Můžeme kulku nechat tam, kde je, a ta holka tu s ní může být třeba do sta let, ale je to sázka do loterie. Mohla by se u ní rozvinout epilepsie, migrény a všechny možné neduhy. A neznám nic otravnějšího, než jí za rok kvůli operaci znovu trepanovat lebku, když už rána bude zacelená. Projektil leží kousek od důležitých cév. V tomhle případě bych ho doporučil vyndat, ale...“

„Co myslíš tím ale?“

„Střela mi starosti nedělá. To mě na poranění mozku fascinuje — pokud to děvče přežilo s kulkou v hlavě, znamená to, že zřejmě přežije i potom, co ji vyndáme. Problém bude spíš v tomhle.“ Ellis ukázal na obrazovku. „Kolem střelného kanálu je spousta kostních fragmentů. Vidím tu alespoň tucet několik milimetrů dlouhých úlomků a některé z nich už pronikly do mozkové tkáně. Právě ty ji můžou zabít, pokud nebudeš opatrný.“

„Tahle část mozku souvisí s řečí a numerickými schopnostmi?“ Ellis pokrčil rameny.

„Nesmysly. Nemám ani tušení, k čemu právě tyhle šedé buňky vlastně jsou. Uděláš, co bude ve tvých silách. Ty budeš operovat a já ti budu koukat přes rameno. Můžu si vypůjčit operační oděv a roušku? A někde se umýt?“

Mikael Blomkvist pohlédl na hodiny a zjistil, že je něco po třetí ráno. Na rukou měl želízka. Na chvíli zavřel oči. Byl k smrti unavený, ale v krvi měl vysokou hladinu adrenalinu. Otevřel oči a rozzuřeně pohlédl na policejního komisaře Thomase Paulssona, který mu pohled ohromeně oplatil. Seděli u kuchyňského stolu v bílém selském stavení zvaném Gosseberga nedaleko Nossebro, o jehož existenci se Mikael poprvé dozvěděl před dvanácti hodinami.

Situace byla katastrofální.

„Idiote,“ řekl Mikael.

„Co si to...“

„Idiote,“ prohlásil znovu Mikael. „Říkal jsem vám sakra, že je strašně nebezpečný. Říkal jsem vám, že s ním musíte zacházet jako s odjištěným granátem. Už odkrágloval alespoň tři lidi, vypadá jako opancěrovaný robot a vraždí holýma rukama. A vy tam pošlete dva městský policajty, aby ho zabásli, jako kdyby měli zatknout ožralu na ulici.“

Mikael znovu zavřel oči. Rád by věděl, co se během téhle noci ještě zhatí.

Těsně po půlnoci našel těžce zraněnou Lisbeth Salanderovou. Ihned zalarmoval policii a podařilo se mu přemluvit záchrannou službu, aby na místo vyslala helikoptéru pro převoz Lisbeth do nemocnice. Neprodleně popsal všechna její zranění včetně vstřelového otvoru v hlavě a byl vyslyšen jakousi osvícenou a vstřícnou osobou, která si uvědomila, že dívka potřebuje okamžitou lékařskou pomoc.

Přesto helikoptéra dorazila až po půl hodině. Mikael zašel do chlěva sloužícího jako garáž, vyvezl z něj oba vozy a zapnul světla, kterými ozářil pole a vyznačil tak pilotovi přistávací plochu.

Posádka helikoptéry včetně dvou přítomných zdravotníků si počínala zkušeně a profesionálně. Jeden ze záchranářů poskytl Lisbeth první pomoc, zatímco druhý se postaral o Alexandera Zalaščenka, známého také pod jménem Karl Axel Bodin. Zalaščenko byl otec Lisbeth Salanderové a její nejzapřisáhlejší nepřítel. Pokusil se ji zabít, ale nepodařilo se mu to. Mikael našel těžce zraněného Zalaščenka v kůlně s roztráštěnou nohou a sečnou ránou v obličej, což nevěstilo nic dobrého.

Během čekání na helikoptéru udělal Mikael pro Lisbeth vše, co bylo v jeho silách. Z prádelníku vzal čisté prostěradlo, roztrhal ho a obvázal jí rány. Všiml si, že sražená krev na otvoru v hlavě vytvořila jakousi zátku, a Mikael nevěděl, zda ji má ovázat nebo ne. Nakonec Lisbeth ovinul cárem prostěradla i hlavu, především proto, aby se do rány nedostala infekce a nečistota. Poté zastavil krvácení z boku a z ramene nejjednodušším možným způsobem: ve skřínce našel roličku silné stříbrné lepicí pásky, kterou rány přelepil. Vlhkým ručníkem Lisbeth omyl obličej a pokusil se setřít nejhorší špínu.